

אורות השבת

גליון מס' 845

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
ויצא

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

אהבת חסד

יִתְקַח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם... יִתְקַח אֶת הָאֶבֶן אֲשֶׁר שָׁם מֵרֵאשִׁיתוֹ (בראשית כה, יא-יב)

ישנם מראשותיו: עשן כמין מרחב... התחילו מריבות זו את זו, זאת אומרת עלי יתח צדיק את ראשו, זאת אומרת עלי יתח. מיד עשן הקב"ה אבן אחת, חתו שכמר יתח את האבן אשר שם מראשותיו. (רש"י)

כבר העיר רבי חיים סלוביץ' זצ"ל (נכד הגר"ח מבריסק), הרי לא כל אחד זוכה שהקב"ה מחבר בשבילו אבנים קטנות – לאבן אחת גדולה בכדי שיוכל להניח עליה את ראשו, ונס מופלא מעין זה לא נעשה אלא בעבור יעקב אבינו ע"ה. ואם כן יש לתמוה, אחרי שכבר נעשה עמו נס גדול כל כך מדוע לא נעשו האבנים ל'כרית' טובה, וכי לא מנע לצדיק כזה להניח את ראשו על גבי כרית אלא רק על גבי 'אבן'. ותירץ בטוב טעם, שהאיל והאבנים היו 'מריבות זו את זו', אזי התועלת המרבית שניתן להפיק ממריבה, היא 'אבן' אחת גדולה... וכשהרצו את הדברים בדרשה בפני מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, הפטיר בחיוך שכונת הרב מבריסק היתה שהמריבה של האבנים לא באה מתוך דאגה שיהא לצדיק מקום להניח את ראשו, אלא שכל אחת רצתה להתפאר 'עלי יתח הצדיק', כלומר אני עשיתי ואני זכיתי... אך באמת אם הדאגה שלהם היתה רק לסובתו של הצדיק, אזי לא זו בלבד שהיתה נוצרת 'כרית' טובה אלא אפשר שגם 'שמיכה' חמה היתה נוצרת מהם! וזה מוסר השכל לכל עסקן וכל פרנס או לכל יחיד העושה חסד עם הזולת, שאין עושים חסד מתוך ציפייה לקבלת גמול כלשהו, אלא המסרה היחידה היא להטיב עמו.

ואכן לכשתבונן נראה, שחסד המצפה לתגמול – הן מצד המקבל והן מצד העולם אשר ישבחו את מעשיו וטוב ליבו וכו', אין בו משום אהבת חסד כלל, אלא אהבת עצמו היא זו. ובאמת הרואה יראה שבכל מקום שהזכרה מידת החסד לצד מעלותיה הנשגבות, לא נקראה בשם 'עשות חסד', אלא פעמים בשם 'אהבת חסד' כמאמר הכתוב (מס' ו, ח) 'כי אם עשות משפט ואהבת חסד'. או 'גמילות חסדים', כדברי המשנה (אבות א, ב): 'על שלושה דברים העולם עומד... ועל גמילות חסדים'. או 'הדיבקות במידת החסד', כדברי הש"ס בירושלמי (סנהדרין, א) 'אמר הקב"ה בני אם ראיתם זכות אבות שמטה... לכו והדיבקו במידת החסד'. או שכרכו בה את מידת האמת – 'חסד ואמת', כמאמר הכתוב (בראשית מ, כט) ועשית עמדי חסד ואמת, ופי' רש"י: 'חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול. ובשפתי חכמים שם הגיהו ע"ד רש"י: 'לאו דוקא חסד שעושים עם המתים, אלא כל היכא דאינו מצפה לתשלום גמול אע"ג שהוא חי, שייך ביה חסד ואמת', עכ"ל. ופעמים שכרכו בה את מידת הרחמים – 'חסד ורחמים', כדברי הגמ' (שבת קטא, ב) 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים'. והצד השווה שבכולן מורה בעליל, שחסד עושים מתוך מסרה בלעדית להטיב עם הזולת.

איברא שהמקור העיקרי למצוות החסד מן התורה, הוא מדברי הכתוב (יקרא יט, יח) 'ואהבת לרעך כמוך אני ה', וכבר דקדקו המפרשים מה ענין 'אני ה' – למצוות ואהבת לרעך כמוך. ולפי המבואר יש לומר דהכתוב בא לרמוז בזה שכשם שאני ה' עושה עמך חסד שלא על מנת לקבל תשלום גמול – כך גם אתה 'ואהבת לרעך כמוך' מתוך אהבה גרידא והיינו מבלי לצפות לתמורה. ודע שביאור זה הוא מוכח ומבואר בדברי הכתוב, שכן היאך ניתן לצוות על אדם לאהוב את חבירו, ולא עוד אלא בדרגה העליונה שהיא כאהבת עצמו ממש, והרי האהבה היא דבר שבלב ואין בידי האדם לאהוב את חבירו כשליבו כל עמו, ובפרט במי שפגע בו ויש בליבו עליו תרעומת. ברם ידועים דברי הגר"א דסלר זצ"ל (מכתב מאליו – קתדרת החסד), שסעוץ היא לחשוב שהנתינה נגזרת ממידת האהבה, והיינו שהאדם נותן למי שהוא אוהב. אלא אדרבה אהבה נגזרת ממידת הנתינה, והיינו ששבע הוא באדם שככל שהוא מרבה להטיב עם חבירו כך גוברת מידת אהבתו אליו, עכ"ל. וברור שתכונה זו אמורה רק במי שמטיב עם זולתו שלא על מנת לקבל תמורה, וזה פשוט. ובוזה נבין מצות 'ואהבת לרעך כמוך', שכן לא בא הכתוב להוזהר על מצות ה'אהבה', אלא על מצות ה'נתינה' שהוא מעניק לחבירו לשם נתינה גרידא, אשר יוצרת את מידת 'ואהבת לרעך כמוך', והבן.

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

דבר העורך

עת רצון השעה התשיעית

השבת ט' כסלו יחול המועד המסוגל לישועות של עת רצון גדול ונפלא, כתב רבי חיים ויטאל זי"ע תלמיד האר"י הקדוש בשם מקובל קדמון ה'ברית מנוחה' שאליו הנביא היה נגלה אליו וגם הרמב"ן הביא דבריו, קבלה יהיה בידך בחודש התשיעי מניסן ביום התשיעי ט' כסלו בשעה התשיעית לפי שעות זמניות בבאר שבע מהשעה 13:16 עד השעה 14:08 היא שעה טובה ומוצלחת ועת רצון לקבלת הטוב והשפע, שעת ששון ושמחה מובחרת ומוכנה לבקשת רחמים וקבלת התפילות, וכן השבת גם הילולא דצדיקיא של רבי דב בער האדמו"ר האמצעי בנו של בעל התניא, אשר כידוע רבי לוי יצחק מברדיצ'וב היה מפליא מאד בשבחו וגדולתו, לברכה רפואה ישועה והצלחה.

בברכת לבת אלוק ואברהם

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"

וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
קבלת השחר	5:22	5:23	5:23	5:24	5:25	5:26	5:26
זמן שלילת המזל	5:28	5:29	5:29	5:30	5:31	5:32	5:32
זריחה - הזקן זרחה	6:30	6:31	6:32	6:33	6:33	6:34	6:34
מזרי קיש לזקן זרחה	8:27	8:27	8:28	8:29	8:29	8:30	8:31
מזרי קיש לזמנא וזמנא	8:58	8:58	8:59	8:59	9:00	9:01	9:01
מזרי זמנא קיש	9:49	9:50	9:50	9:51	9:51	9:52	9:52
חצות יום ולילה	11:33	11:34	11:34	11:34	11:35	11:35	11:35
מנחה גדולה	12:03	12:04	12:04	12:05	12:05	12:06	12:06
פלג זמנא	15:49	15:49	15:49	15:50	15:50	15:50	15:50
שקיעה	16:41	16:41	16:41	16:41	16:41	16:42	16:42
צאת הכוכבים	16:53	16:53	16:53	16:54	16:54	16:54	16:54

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ויצא
הפטרה לספרדים:	ועמי תלואים
הפטרה לאשכנזים:	ויברח יעקב
כניסת השבת:	16:20
יציאת השבת:	17:11
רבינו תם:	17:43

אורות הפרשה

שמירה מעולה ועליונה מן השמים

והנה ה' ניצב עליו, כתב רש"י לשומרו. דקדקו המפרשים מה הוקשה לרש"י ומה תירץ בהוסיפו תיבת **לשומרו**. מבאר ה'בן לאשרי' שהיה קשה לרש"י הרי זו הנבואה הראשונה של יעקב, וקיימא לן כמו שכתב **במכילתא** שהנבואה הראשונה אין שורה על הנביא רוח הקודש אלא בארץ ישראל, ואילו כאן יעקב היה בחוץ לארץ, כמו שפירש רש"י **והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו**, תחילה עלו לרקיע מלאכי ארץ ישראל שליווהו, כי אין מלאכי ארץ ישראל יוצאים לחוצה לארץ, ואחר כך ירדו מלאכי חוצה לארץ ללוותו ואם כן איך זכה כאן לנבואה של **ויחלום והנה סולם**. ועל כן כתב רש"י **לשומרו שוהנה ה' ניצב עליו** זה לא היה לשם נבואה אלא הקב"ה ניצב עליו לשומרו מפני שנותן לבדו ללא שמירת המלאכים בזמן חילופי משמרות המלאכים שמלאכי ארץ ישראל עלו ומלאכי חוץ לארץ עוד לא ירדו, אך מאחר שכבר זכה לגילוי ה' שניצב עליו לצורך השמירה, ממילא על ידי זה הוכשר גם כן לנבואה של החלום **ויחלום והנה סולם**.

התורה כחומה בצורה

ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, מבאר ה'ברכה משולשת **"וילן שם"** יעקב עמל בתורה והעמיק בלימוד **ההלכה** כמבואר **במסכת מגילה** על פסוק **וילן שם יהושע'** מלמד **שלא בעומקה של הלכה**. **"כי בא השמש"** אפילו בלילה גם **כשבאה ושקעה השמש** הוא עמל בתורה ולא ישן. **"ויקח מאבני המקום"** היינו אותיות התורה הקדושה כמבואר **בספר יצירה אבנים** הוא כינוי **לאותיות** שתי אבנים בונות שני בתיים. **"וישם מראשותיו"** שם את התורה לשמירה על ראשו שלא יקלוט חלילה ספיקות באמונה מטומאת לבן וסביבתו ושלל יפול בהרהורי עבירה, ובזה יתבאר מדוע עשה שמירה רק לראשו כדי שיהיה דבוק תדיר בהקב"ה. **"וישכב"** כמו שכתב **בזהר וישכב** הוא שתי תיבות **"ויש כב"**, כלומר יש עליו שמירה עליונה של **כב** אותיות התורה הקדושה.

הטלית של יעקב אצל עשו

ויהי כאשר ראה יעקב את רחל... וישא את קולו ויבך, כתב רש"י לפי שבא בידים ריקניות שרדף אחריו אליפז בן עשו להורגו ואמר לו טול כל מה שבידי ועני חשוב כמת, וכתב **בספר בעלי ברית אברם** לזקנו של **החיד"א** ז"ע בשם **המדרש** שאליפז לקח לו אפילו את בגדיו והניחו ערום, ויעקב נכנס לתוך הנהר וזימן לו הקב"ה פרש על סוס שפשט את בגדיו וירד לנהר לרוחץ ונטבע ויעקב לבש את בגדיו, וברח לבית המדרש של שם ועבר ולמד שם י"ד שנה כי היה מתירא שמא יאמרו שהרג את הפרש עד שנשתקע הדבר ונשתכח, על פי זה מבאר **הצדיק מרעננה** ז"ע"א את דברי **המדרש תנחומא** ואם בין כוכבים שים קינן משם אורידך נאום ה', לעתיד לבוא כשירצה הקב"ה להיפרע מעשו, עשו יתעטף בטליתו כזקן ובא ויושב אצל יעקב, ותמוה מאין יש לעשו טלית והלא בעולם האמת מי שלא השתמש בטלית בחייו בעולם הזה אין לו גם טלית בעולם הבא, אך לפי רש"י הנ"ל יובן שאצל עשו נמצאת הטלית שנגנבה מיעקב על ידי בנו אליפז, וזה מה שיפיל את עשו כדאיתא **בירושלמי מסכת סוכה** בדין של לולב הגזול שהוא פסול כיוון שאי אפשר שלולב קטיגור שבא בגזל, יהיה סניגור ויעשה על ידו מצווה, וכן אצל עשו כשיתעטף בטליתו הגנובה של יעקב, היא לא תגן עליו אלא אדרבא תקטרג עליו שגנב אותה מיעקב ותאבד תקוותו של עשו לנצח.

לבן הארמי

ויאמר לבן הן לו יהי כדברך, תיבת **"הן"** לכאורה כמיותרת מבאר רבי **יצחק הכהן הוברמן** זצ"ל על פי דאיתא **במסכת שבת "הן"** בלשון יוני **"אחת"**, והנה פסוק זה השיב לבן ליעקב על בקשתו **ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי**, ויאמר לבן מה אתן לך, ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה. אשוב ארעה צאנך אשמור, אעבור בכל צאנך וכו', ביקש יעקב מלבן שני דברים: א. אל תיתן לי מאומה. ב. אעבור בכל צאנך היום והסר משם כל שה וכו' והיה זה שכרי. ועל זה ענה לו לבן ברמאות בפסוק שלנו, **"הן אחת"** כלומר אני אומר לך **"הן"** שאני מסכים איתך רק על דבר אחד שאמרת **"לא תיתן לי מאומה"**, אבל על הדבר השני שביקשת **"והיה שכרי"** הסר כל שה וכו', על זה אני צריך עוד לחשוב בדבר האם כן או לא.

אורות הכשרות

וסימנא סבא אמינא להאי מילתא, מתוך דברי האורחות צדיקים (סער אהבה) בביאור מצוה זו: **'אשכילך ואורך'**, הדרך הוא שיעזור בנפשו ובממונו כפי יכולתו. העזר בנפשו, הוא שישירת לכל אדם – הן עני והן עשיר ויטרח בעבורם. העזר בממונו, הוא שילווה לעשיר בעת הצטרפותו במעוה וכן ילוה לעני בעת דחקו... ובכל יכוון לשם שמים, ע"ש. הרי לפנינו מפורש, שהתנאי הבלעדי לקיום מצות גמילות חסדים בגופו ובממונו, הוא בכונת העשיה – **ובכל יכוון לשם שמים!** **ואמנם** ביאור זה השכל וההגיון מעידין עליו לקיימן, מכל מקום אמרתי להוכיחו בכמה מקורות אמנים. שנינו בירושלמי (קידושין א, א): **תניא שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, רחמינים ביישנים וגומלי חסדים**. גומלי חסדים מניין, דכתיב (דברים י, יב) **ושמר ה' אלוהיך לך את הברית ואת החסד**. ויש לתמוה, שהרי אין הסדן דומה לראיה, שכן הכתוב מיייר בהבטחת הקב"ה שינהג עמו במידת החסד, וא"כ היכן נלמד מכאן שהקב"ה העניק לישראל במתנה את מידת החסד (עיי' תורה תמימה שם). וביאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (שיחות מסר מאמר כה, שנה לב), שמתוך שהקב"ה נוהג עם ישראל במידת החסד, אזי הוא מטביע בשורש נפשינו מידה זו, והיא המתנה שנתן הקב"ה לישראל, עכ"ל. נמצא לפי שמידת החסד אשר נטע בנו הקב"ה, הוא חסד שאין בו ציפייה לגמול כל שהוא, שהרי יסודו במידת החסד שהקב"ה מתנהג עם ברואיו, ופשוט שאצל הקב"ה החסד נטול כל פניה זולת רצונו להטיב עם ברואיו. ואפשר שהיא גופא 'המתנה' שנתן הקב"ה לישראל, והבן.

והן הם דברי הגמ' (דרך ארץ וסא פרק ב): **'כל דרכך יהיו לשם שמים... אם חפץ אתה להידיבק באהבת חבירך, הוי נושא ונותן בטובתו'**. הנה כי כן מפורש לפנינו, שהמפתח להגיע למעלת 'אהבת חבירו' – הוא 'נושא ונותן בטובתו', והיינו בלי תגמול כל שהוא זולת טובת חבירו העומדת לנגד עיניו, וכדפי' לעיל בשם הגר"א דסלר – שהאהבה היא תולדה של הנתינה ולא להיפך. **וזה** לענ"ד עומק דברי הגמ' (סוטה יז, א): **'דרש רבי שמלאי, תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים'**. תחילתה גמילות חסדים, דכתיב (בראשית ג, כא) **ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כותנות עור וילבישם**. וסופה גמילות חסדים, דכתיב (דברים לו, ו) **ויקבור אותו בגיא'**. וצריך ביאור, מה ביקש רבי שמלאי ללמדנו בדרשה זו, וכי מה בכך שהתורה פתחה וסיימה בגמילות חסדים. ולאור האמור, אפשר שיש כאן רמז גזול, שכן הצד השווה שבחם הוא שהקב"ה גמל חסד עם אדם וחווה ועם משה רבינו ע"ה, וכבר נתבאר שחסדי הש"ת אין תכליתם אלא להטיב עם ברואיו ואין שייך בהם כלל קבלת תגמול, חוזה מידת החסד האמורה בתורה אשר ביקש רבי שמלאי ללמדנו, והבן.

וכמה מופלאים הם בזה, דברי הגאון רבי חיים עוזר גרודזנסקי אב"ד וילנא באחת מאגרותיו: **'העונג היותר גזול לי בחיי, לגמול חסד לזולתי ולהיטיב למישהו'**. ובאחרית ימיו התבטא: **'לפנים בימי עלומי, הייתי סבור שהעיקר אצל אדם כמותי להרבות בחידושי תורה ולחבר ספרים'**. ואילו עכשיו נראה בעיני חיבור ספרים כמשחק בשעשועים, לעומת הצורך לתמוך באלמנות, יתומים עניים ותלמידי חכמים... (מתוך חוברת ארבעה).

אהבת ישראל שהיתה טבעה בשורש נפשו של רבינו הגדול מוק' מאור ישראל' צוק"ל לא ידעה גבולות, והיא תולדה ישירה ממידת אהבת החסד שבקעה מליבו הטהור והרחום. וכגדל הנתינה האין סופית שהעניק לצאן מרעייתו – הן בגשמיות והן ברוחניות, כך גדלה אהבתו אליהם. נשא בעול הציבור במסירות נפש עילאית, הקדיש להם מזמנו היקר כדי ללמדם תורה ולאלפם דעת ובעיה עצמה ותושיה, וכל זה אך ורק מתוך טובת הכלל והפרט אשר עמדה לנגד עיניו. ועל שיעור מידת 'נתינתו' המזכירה על שיעור מידת 'אהבתו', יעידו ההמונים אשר הלכו אחר מייסתו והשתתפו במאמץ עצמות המספד שהתקיימו בכל רחבי הארץ בכל ימי השלושים ואף לאחריהם, שכן כבר אמרו (משלי כז, יט) **'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם'**.

וכה סיפר מקורבו של מרן זצ"ל רבי שלמה במזרי הי"ו, שמרן זצ"ל נוהג לקרוא לו בכל ראש חודש אחרי תפילת שחרית, ומסר בידיו סכומי כסף נכבדים עבור יתומים ואלמנות ועבור חולים ומשפחות נזקקות. והמשיך לעקוב ולהתעניין במצבם, ופעמים שביקש אישית להיפגש עמם כדי לעודדם ולחזקם. וכן סיפר מזכירו האישי הרב צבי חקק הי"ו, שעל כל מכתב ובקשה אודות משפחות נזקקות, היה מרן זצ"ל מורה אישית לשלוח להם סיוע מיידי, ואח"כ היה מבקש משלוחיו האמנים להמשיך בטיפולם, תוך כדי התעניינות שוטפת אודות התפתחות מצבם. וכידוע אין ספור מכתבים מעין אלו הגיעו אל שולחנו. והרבה פעמים נודמן אליו עיתון או עלוני פרסום ובהם קריאה לעזרה עבור יתומים ואלמנות וחולים ל"ע, וביחמתו שלח ביד מקורביו את תמיכתו הדיבה. אכן זוהי דוגמא מופתית של 'אהבת חסד' לשמה!

בברכת לבית אלוף ואביר

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של
מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות חנוכה

דיני הנרות
וזמן הדלקתן

ש - מי שהדליק נר חנוכה בגובה של יותר מעשרים אמה, או פחות משלושה טפחים, מה דינו?

ת - מי שעבר והדליק את הנרות בגובה של יותר מעשרים אמה מקרקע הדירה, לא יצא ידי חובתו. וצריך לחזור ולהדליק במקום ראוי, בלא ברכה. ואם הדליק בגובה של פחות משלושה טפחים, בדיעבד יצא ידי חובה.

ש - מי שהדליק נר חנוכה במקום אחד, ואחר כך העביר למקום אחר, מה דינו?

ת - צריך להדליק את הנרות במקום הנחתו, ואם הדליק במקום אחד ואחר כך העביר למקום אחר, לא יצא ידי חובה. לפיכך צריך לכבותו ולחזור ולהדליק במקום החדש, בלא ברכה.

ש - מהו זמן הדלקת נר חנוכה?

ת - זמן הדלקת נר חנוכה, הוא בצאת הכוכבים. זה דעת השו"ע וכן אנו נוהגים, אך לדעת הרבה ראשונים, זמן ההדלקה הוא עם תחילת שקיעת החמה, וכן מנהג אשכנז.

ש - עבר זמן ההדלקה, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - אם לא הדליק בזמן האמור לעיל, מדליק עד שתכלה רגל מהשוק שהוא כחצי שעה לאחר זמן ההדלקה. ובתוך הזמן הזה רשאי להדליק בברכה גם אם הוא יחידי ואין איש עמו מבני הבית, וגם אם אין פתח ביתו או חלונו פונה לרשות הרבים.

ש - עבר ולא הדליק וכבר כלתה רגל מהשוק, האם רשאי להדליק בברכה?

ת - עבר ולא הדליק בתוך הזמן הזה, רשאי להדליק כל הלילה עד שיעלה עמוד השחר. אולם לכתחילה לא יברך אלא אם כן יש עמו לפחות עוד אחד מבני הבית שהוא ער, או שהיו הנרות פונים לרשות הרבים דרך החלון או פתח הבית בגובה של עד עשרים אמה מהרחוב והיו עוברים ושבים מצויים שם. ואם רצה לברך גם אם לא התקיימו אחד משני התנאים הללו, אין מוחין בידו.

ש - הגיע זמן ההדלקה, האם צריך להפסיק מלאכתו או לימודו או סעודתו, כדי להדליק נר חנוכה?

ת - מיד עם הגיע זמן ההדלקה, צריך להפסיק מלאכתו או לימודו כדי להדליק נרות חנוכה בזמנה. ולא עוד אלא שאסור לאכול סעודת קבע והיינו יותר מכביצה פת (56 גרס) חצי שעה לפני זמן ההדלקה שמא ימשך בסעודתו, אבל מותר הוא באכילת פחות מהשיעור הזה או באכילת פירות וכדומה, וכן אסור להתחיל בלימוד או מלאכה, קודם שידליק נרות חנוכה.

ש - האם צריך לדחות או להפסיק שיעור תורה קבוע כדי להדליק נר חנוכה בזמן?

ת - שיעור קבוע המתקיים בבית הכנסת, אין לדחותו או להפסיקו כדי לאפשר לציבור הדלקת נרות חנוכה בזמנה, כל שקיים חשש שהציבור לא ישוב להמשך השיעור, וטוב שלאחר השיעור יזכירו לציבור שעליהם להדליק נרות חנוכה. אבל אם ברור למגיד השיעור שהציבור ישוב להמשך השיעור אחרי ההדלקה, יש לדחות או להפסיק את השיעור כדי לקיים מצות ההדלקה בזמנה.

ש - מי שאינו יכול להדליק נר חנוכה בזמן, האם עדיף שיעשה שליח במקומו או שידליק בעצמו אחר הזמן?

ת - מי שאינו יכול להדליק נרות חנוכה בזמן דהיינו עד חצי שעה מצאת הכוכבים מכל סיבה שהיא, טוב יותר שיעשה שליח את אשתו או אחד מבני ביתו שידליקו בזמן מאשר שידליק הוא עצמו אחר הזמן.

ש - האם צריך להתפלל ערבית קודם הדלקת נר חנוכה?

ת - בימי חנוכה טוב להקדים ולהתפלל ערבית מיד עם שקיעת החמה, כדי לקיים את מצוות הדלקה עם צאת הכוכבים. ואם יש חשש שמה יעבור זמנה שהוא חצי שעה מצאת הכוכבים עד שיסיים את תפילתו, דליק קודם תפילת ערבית.

ש - אלו שמנים כשרים להדלקת נר חנוכה, והאם נרות של שעה כשרים להדלקה זו?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית, מפני שבו נעשה הנס בהדלקת המנורה במסדש. ומכל מקום, כל השמנים וכן נרות של שעה, כשרים להדלקת נר חנוכה. ואם אין בידו להשיג שמן זית, עדיף שידליק בשאר שמנים מאשר נרות שעה.

ש - אלו פתילות כשרות להדלקת נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק בפתילות של צמר גפן. ומכל מקום, כל הפתילית כשרות להדלקת נר חנוכה.

ש - האם צריך להקפיד על כשרות השמנים והנרות, פן יש בהם תערובת שומן של איסור?

ת - נרות או שמנים המיובאים מחו"ל, יש להקל להדליק בהם נרות חנוכה אף על פי שאין עליהם הכשר וקיים חשש שמא מעורב בהם שומן של איסור. אך אם ידוע שיש בהם תערובת של איסור, אין להדליק בהם נרות חנוכה.

ש - שמן האסור בהנאה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן האסור בהנאה כגון שמן של ערלה או של תערובת בשר וחלב, אין מדליקים בו נרות חנוכה. וכן יש להחמיר שלא להדליק בשמן שיש בו טעם של איסור, או שמן של טבל שלא הופרשו ממנו תרומות ומעשרות. לפיכך יש להקפיד להשתמש אך ורק בשמן עם הכשר של רבנות מוכרת המעיד שהוא נקי מחשש טבל ערלה ושביעית.

ש - שמן שנאסר לאכילה מפני רוח טומאה כגון שהונח תחת המיטה, האם כשר להדלקת נר חנוכה?

ת - שמן שהונח תחת מיטה שישנו עליה במשך הלילה, אף על פי שנאסר לאכילה, מכך מקום נראה שיש להקל להדליק בו נרות חנוכה. והמחמיר שלא לדליק בו, תבוא עליו ברכה, ובפרט במקום שאין הפסד מרובה.

ש - פתילות שהדליקו בהם נרות חנוכה, האם רשאי להמשיך להדליק בהן בשאר לילות - נר חנוכה?

ת - פתילות שהדליק בהן בלילה הקודם, רשאי להמשיך ולהדליק בהן ואין צריך להחליפן מחדש. ויש מהדרין לקחת פתילות חדשות בכל לילה, מפני הנס שריה מתחדש בכל יום.

ש - מהו המקום המובחר בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - מצוה מן המובחר להדליק הנרות בפתח הבית מבחוץ - הפונה לרשות הרבים, כדי לפרסם הנס. וטוב להניחם לצד שמאל של הנכנס לבית, באופן שתהיה המנוחה מימין ונר חנוכה משמאל, ונמצא שבכניסתו ויציאתו הוא מוקף במצויות. במה דברים אמורים, כשפתח ביתו פונה לרשות הרבים, אולם אם יש חצר לפני הבית, יניח הנרות בפתח החצר. ואם קיים חשש לכיבוי הנרות ברוח, או חשש לגניבה, או שהוא דר בבית משותף, רשאי להדליק בתוך הבית. ואם יש לבית חלון הפונה לרשות הרבים, יש להעדיף ולהדליק סמוך לחלון מאשר בפתח הבית מבפנים.

ש - מהו הגובה הראוי בו יש להדליק נר חנוכה?

ת - צריך להניח הנרות שלושה טפחים מעל פני הקרקע, ומדברי קבלה טוב להניחם בין שבעה טפחים לעשרה טפחים. אולם אם אינו יכול להניחם בפחות מעשרה טפחים, כגון שחושש מפני דליקה או שחלון ביתו גבוה יותר, רשאי להניחם עד לגובה של עשרים אמה.

ש - המתגורר בקומה עליונה הגבוהה מקרקע רשות הרבים יותר מעשרים אמה, היכן ידליק נר חנוכה?

ת - המתגורר בקומה עליונה באופן שחלון ביתו גבוה יותר מעשרים אמה מקרקע רשות הרבים, לא ידליק הנרות בפתח החלון אלא סמוך לפתח הבית.

החתונה שהתבטלה

בעיר אחת התגורר יהודי עשיר, בעל חסד גדול וראש וראשון לכל דבר שבקדושה. כשנפטר האיש בשם טוב, הוריש הון רב לבנו. אולם הבן היה היפוכו הגמור של אביו. הוא היה ראוותן ובזבזן בחייו הפרטיים, וקמצן גדול בכל הקשור לענייני חזלות. אט-אט התרושש הבן מנכסיו הרבים, עד שנאלץ למכור את חפציו האישיים. הוא מכר את כל רהיטיו ולבסוף נותר בידו רק שטיח מפואר.

לאחר שמכר את השטיח שב לביתו. "קחי את מחצית הפדיון", אמר לאשתו בעצב. "את המחצית השנייה אקח עמי ואצא לדרך. כאן, בעירי, חיייתי בפאר ובהדר, ואיני יכול לעבוד כפועל פשוט ולהתפרנס מיגיע כפיי. אצא לעיר אחרת ושם אולי אתפרנס". נפרד מאשתו ויצא לדרך.

הצטרף לשיירה שהלכה למדינה אחרת. שם שלח ידיו בכל מיני מלאכות וההצלחה האירה לו פנים. מחצית משכורתו שימשה למחייתו ואת המחצית השנייה חסך כדי להביא את הכסף עמו בבוא העת חזרה לביתו. כשצבר סכום נכבד החל לעסוק במסחר ואף כאן ראה ברכה בעמלו.

יום אחד החליט כי הגיעה השעה לחזור לאשתו החיה בעוני ובדחוקות. המיד את כספו הרב ליהלומים ולאבנים טובות, עטפם בשקית וטמנם בחגורתו.

בדרכו לשוב לביתו נקלע לפונדק, ושכב שם ללינת-לילה. למחרת בבוקר התקשה לקום ממטתו. הוא קדח מחוס, ראשו היה כבד וכל איבריו דאבו. ראה בעל הפונדק כי אורחו חלה, והעמיד משרת שיטפל בו. אולם מצבו הוסיף להידרדר ורופא החזק אליו. לאחר שבדק אותו לא הצליח הרופא לאבחן את המחלה ולא ידע להתאים לה תרופה.

בהבינו את חומרת מצבו ביקש החולה מהמשרת כלי כתיבה ונייר. רשם את שמו, שם אשתו וכתובתו והושיט ידו לחגורתו. הוציא את שקית היהלומים וטמן בה את הפתק. מטרתו הייתה שידעו מי הוא ולמי לתת את הכסף, וכדי שאשתו לא תישאר עגונה וענייה כל ימיה. לאחר מכן השיב את הצרור לחגורתו. בשעות הבאות נחלש עוד יותר עד שאיבד את הכרתו. המשרת, שהתקשה לעמוד בפיתוי, פתח את חגורתו של החולה, נטל את שקית היהלומים וגמלט.

כשנוכח בעל הפונדק בהרעה שחלה במצב אורחו, הזעיק אליו רופא מומחה מחעיר הגדולה. לאחר שעות ארוכות של טיפול צמוד ומסור, ניכרו בחולה סימני הטבה. בתוך ימים אחדים שב להתהלך על רגליו. אולם כאשר הבחין כי צרור היהלומים שלו נעלם, החל לבכות ולזעוק. עמל של שנים ירד לטמיון.

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה

כבוד לתורה

הודעה חשובה לכלל מגידי השיעורים

לרגל המעמד המרכזי
של סיום הש"ס העולמי

בראשות מרנן ורבנן שליט"א

שיתקיים בס"ד ברוב פאר והדר בקרוב
(פרטים יבאו בהמשך)

מתבקשים מגידי השיעורים בעיר באר-שבע

לעדכן את פרטי

מקומות השיעורים ומועדם

ומספר הלומדים

במייל: r086204000@gmail.com

כדי להבטיח מקום ללומדי השיעורים

במעמד הכביר וההיסטורי

בכבוד ויקר

הוועדה המכינה

ציבור שוחרי התורה

פוזמן לשיעורי חפזק של חרב הגדול חדרשן חטריז פה כפין כרגליות

שלמה לוינשטיין

שיתקיים בעז"ה ביום ראשון י' כסלו תש"פ

בשעה 20:30 (8.12.19)

בישיבת "נתיב השבים" שבזי 17 באר שבע

לעילוי נשמת

הרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימי ז"ל

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל

שבת שלום

לאחר שהתאושש מעט מהאסון שניחת עליו, החליט כי לא ישוב לביתו בידיים ריקות. הוא שב על עקבותיו ויצא לסיבוב נוסף – להתחיל הכול מהתחלה.

לגב העלוב גמל הקב"ה מידה כנגד מידה. כעבור זמן לא-רוב נפל למשכב ומת אי-שם באכסניית-דרכים נידחת. כשהגיעו אנשי החברה-קדישא לטפל בנפטר האלמוני, מצאו ברשותו את שקית היהלומים והפתק שבתוכה. סבורים היו כי הנפטר הוא שכתב את הפתק. לאחר שקברו את המשרת, שלחו את השקית על-פי הכתובת שהופיעה בפתק.

הצטערה האשה צער עמוק על מות בעלה והתאבלה עליו קשות. חלפו ימי האבל ועמם גם ימי העוני – בזכות הצרור יקר-הערך שנשלח אליה.

כל אותה עת עבד בעלה קשה כדי לצבור מחדש סכום כסף שעמו יוכל לשוב לביתו. הפעם האירה לו ההצלחה פנים אף יותר מבפעם הקודמת. בתוך פרק-זמן לא-ארוך הצליח לצבור סכום גדול.

יום אחד הצטרף לשיירה שיצאה לעבר עירו. בדרך עבר באותו פונדק שבו חלה, פרע לבעליו את חובו הישן, והמשיך בדרכו לעבר ביתו.

בינתיים שונו פני עירו. העיר גדלה, רחובותיה התרחבו והבתים שופצו.

לרגע איבד את דרכו. עצר יהודי

נשוא-פנים וביקשו להדריכו ברחובות העיר. "איני יכול כעת", השיב לו

הנשאל, "ממהר אני לסדר קידושין לפלוני עם אלמנה עשירה. בוא עמי

ואחר-כך אעזור לך". הלך עמו האיש

והכיר את רובע מגוריו. והנה פונה הרב

לרחוב מגוריו והנה חצרו וביתו והם

מלאים קהל רב. לפתע נתקלו עיניו

בעיניה של 'האלמנה העשירה' וזעקה

מחרידה בקעה מפי שניהם.

מהומה קמה סביבם. לאחר שהתעשתו

ניגשו שניהם אל הרב והודיעו לו כי

מסיבת החתונה בטלה ומבוטלת.

"ברוך מחיה המתים", אמרה האשה

בשמחה לבעלה. היא הסבירה לו כי

אנשי החברה-קדישא שבעיר פלונית

שיגרו אליה עדות כי הוא נפטר ואף

שלחו לה את שקית היהלומים

שהותיר לה. "והנה אתה חי לנגד

עיניי!", קראה בצהלה.

הסעודה הגדולה שתוכננה כסעודת

חתונה הפכה למסיבת קבלת-פנים

ולסעודת-הודיה על הצלת האשה

מנישואים אסורים. בסעודה גולל

הבעל את המאורעות שעברו עליו.

הוא הביע חרטה על דרכו בעבר

והכריז על פתיחת פרק חדש בחייו.

"בצעירותי האמנתי כי העושר

והנאות-העולם הם העיקר בחיים",

אמר, "והנה איבדתי הכול – את כספי, את כבודי וכמעט איבדתי גם את חיי ואת רעייתי. עתה אני יודע כי הכסף אינו אלא אמצעי ולא מטרה; אמצעי לחיים על-פי תורה ולנתינה ועזרה לזולת. אני את השיעור שלי – לא אשכח".